

(กสม. แดงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 26/2566)

- กสม. ชี้ การพิจารณาอนุญาตให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวล่าช้า เป็นการละเมิดสิทธิฯ
- เผยกรณีสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กำหนดเลขประจำตัวให้แก่ผู้ขอสัญชาติไทยล่าช้าหลายปี
- กระทบสิทธิผู้ร้อง
- ยืนยันสภาพอากาศไทยไม่ได้เลือกปฏิบัติและละเมิดสิทธิการรับบริการเลือดจากหญิงข้ามเพศ

วันที่ 13 กรกฎาคม 2566 เวลา 13.30 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนายพิทักษ์พล บุญยมาลิก เลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แดงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ครั้งที่ 26/2566 โดยมีวาระสำคัญดังนี้

1. กสม. ชี้ สพม. นครปฐม พิจารณาอนุญาตให้จัดการศึกษาโดยครอบครัวล่าช้า เป็นการละเมิดสิทธิทางการศึกษาของเด็ก แนะนำปรับปรุงขั้นตอนการขออนุญาต

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องรายหนึ่งเมื่อเดือนกันยายน 2565 ระบุว่า ผู้ร้องมีหนังสือเมื่อเดือนเมษายน 2564 ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม หรือ สพม.นครปฐม (ผู้ถูกร้อง) เพื่อยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวให้แก่บุตรของผู้ร้อง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2564 แต่เอกสารสูญหาย ผู้ร้องจึงยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาต่อผู้ถูกร้องใหม่ เมื่อเดือนกันยายน 2564 จากนั้นได้เข้าพบเพื่อหารือเรื่องแผนการจัดการศึกษาร่วมกับผู้ถูกร้องหลายครั้ง ต่อมาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2565 ผู้ร้องได้หารือแผนการจัดการศึกษาร่วมกับ สพม.นครปฐม จนครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งเจ้าหน้าที่ สพม.นครปฐม ได้ประทับตราลงรับในวันที่หารือ และเสนอไปยังคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดนครปฐมพิจารณา ต่อมาคณะกรรมการฯ มีมติอนุญาตให้ผู้ร้องจัดการศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปี 1 - 3 สพม. นครปฐม จึงมีหนังสือเมื่อเดือนมีนาคม 2565 แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบ แต่ไม่ตรงตามระดับชั้นตามคำขอและไม่ระบุระยะเวลาเริ่มต้นตั้งแต่เมื่อใด ผู้ร้องเห็นว่า การพิจารณาอนุญาตจัดการศึกษาล่าช้า ส่งผลให้บุตรของผู้ร้องได้รับการประเมินเลื่อนชั้นและจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นล่าช้าออกไปจึงขอให้ตรวจสอบ และมีความประสงค์ให้เสนอรายชื่อบุคคลภายนอกเข้าร่วมเป็นกรรมการวัดผลและประเมินผล และให้บุตรของผู้ร้องได้รับการวัดและประเมินผลในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 พร้อมกันให้แล้วเสร็จภายในปีการศึกษา 2565 เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กสม. พิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้ว จึงประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยัง สพม. นครปฐม ให้พิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งผลการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สรุปได้ว่า กรณีขอให้บุคคลภายนอกที่ผู้ร้องเสนอชื่อเข้าร่วมเป็นกรรมการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยครอบครัว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจงว่า ไม่สามารถอนุญาตให้นำบุคคลที่

ผู้ร้องเสนอชื่อเข้าร่วมเป็นกรรมการได้ เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งกรณีนี้ กสม. จะดำเนินการติดตามผลต่อไป ส่วนกรณีขอให้บุตรชายทั้งสองของผู้ร้องได้รับการวัดและประเมินผลทั้งชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 พร้อมกัน ให้แล้วเสร็จภายในปีการศึกษา 2565 เพื่อไม่ให้ผู้เรียนจบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นล่าช้า สพม.นครปฐม ได้ออกมาตรการเยียวยาแก่นุตรทั้งสองของผู้ร้องในเบื้องต้นแล้ว แต่ปัญหาของผู้ร้องยังไม่ได้รับการแก้ไข กสม. จึงมีมติรับไว้เป็นคำร้องเพื่อตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กสม. เห็นว่า สิทธิในการศึกษาของเด็กได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) ทั้งนี้ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว พ.ศ. 2547 กำหนดให้ ครอบครัว ซึ่งประสงค์จะจัดการศึกษาขึ้นคำขออนุญาตจัดการศึกษาต่อสำนักงาน และกำหนดให้ สำนักงานเสนอคำขออนุญาตจัดการศึกษาให้คณะกรรมการพิจารณาโดยเร็วและแจ้งผลการพิจารณาภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับคำขอ

จากการตรวจสอบปรากฏข้อเท็จจริงว่า หลังจากให้ผู้ร้องได้แก้ไขปัญหาเอกสารสูญหาย โดยยื่นคำขออนุญาตใหม่ ซึ่งมีผลเป็นคำขอตามกฎหมายแล้ว ต่อมา คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดนครปฐมมีมติเห็นชอบ อนุญาตให้ผู้ร้องจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2564 และแจ้งให้ผู้ร้องทราบเป็นหนังสือ รวมเป็นระยะเวลานับแต่วันที่คำขอมีผลตามกฎหมาย จนถึงวันแจ้งผลเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 40 วัน ซึ่งเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้ร้องได้รับคำขออนุญาตจัดการศึกษาของผู้ร้อง แต่เมื่อพิจารณาระยะเวลาตั้งแต่วันที่ผู้ร้องยื่นคำขอครั้งแรกเมื่อเดือนเมษายน 2564 จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2565 ณ วันที่คำขอมีผลตามกฎหมาย คิดเป็นระยะเวลา 265 วัน ดังนั้น การที่เอกสารของผู้ร้องสูญหายทั้งที่มีบุคคลลงชื่อรับไว้ ตลอดจนผู้ร้องใช้เวลาการพิจารณาคำขอของผู้ร้องล่าช้า ส่งผลกระทบต่อสิทธิเด็กอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ส่วนกรณีการวัดผลและประเมินผลล่าช้า ต่อเนื่องจากการพิจารณาคำขออนุญาตล่าช้านั้น สพม.นครปฐม ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องนำบุตรทั้งสองเข้ารับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพิจารณาเลื่อนชั้นกลางปีแล้ว อันเป็นการดำเนินการตามหน้าที่เพื่อแก้ไขปัญหาคำร้องให้ผู้ร้อง จึงเป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหามาอย่างเหมาะสมแล้ว

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2566 จึงให้มีมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ให้แก้ไขปัญหาคำขอล่าช้าในการพิจารณาคำขออนุญาต โดยปรับปรุงแนวทางการขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว ในส่วนของขั้นตอนการยื่นแบบแสดงความประสงค์จะขอจัดการศึกษา สำหรับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาที่กำหนดให้ครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาร่วมกัน โดยกำหนดกรอบระยะเวลา

ที่ชัดเจนเพื่อให้แผนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโดยเร็ว เพื่อให้ครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษาสามารถคาดหมายระยะเวลาที่จะรับการพิจารณาอนุญาตให้จัดการศึกษาได้ทันปีการศึกษา

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องให้พิจารณาดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

(1) ให้ สพม. นครปฐม วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลจากการเรียนการสอนตามแผนการจัดการศึกษาที่ร่วมกำหนดกับผู้ร้อง เพื่อไม่ให้ผู้เรียนหรือผู้จัดการศึกษาเกิดความรู้สึกกังวลเกี่ยวกับความไม่สอดคล้องกันระหว่างแผนการสอนกับการวัดและประเมินผล หรืออาจกำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้ถูกร้องกำหนดรายชื่อในบัญชีร่วมเป็นกรรมการด้วย โดยต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

(2) ให้ผู้ร้องนำบุตรทั้งสองเข้ารับการวัดผลและประเมินผล เพื่อให้สามารถเลื่อนชั้นตามแนวทางการวัดผลและประเมินผลในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว หรือเข้ารับการวัดผลและประเมินผลเพื่อเลื่อนชั้นกลางปี ตามแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว และเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมาย

(3) ให้กระทรวงศึกษาธิการ สภาการศึกษา และ สพฐ. ร่วมกันพิจารณาทบทวนโครงสร้างหน่วยงานการกำกับดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่มีปรัชญาแนวคิดการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เนื่องจากปรัชญาแนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวสอดคล้องกัน และเห็นควรจัดให้มีหน่วยงานเพื่อเป็นกลไกในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา ให้คำปรึกษาแนะนำ และรับเรื่องร้องเรียน ตลอดจนให้ความรู้ ส่งเสริม และสนับสนุนด้านวิชาการด้านการบริหารจัดการ กรณีเกิดปัญหาอุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

2. กสม. ตรวจสอบกรณีสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กำหนดเลขประจำตัวให้แก่ผู้ขอลงรายการสัญชาติไทยล่าช้าหลายปี กระทบสิทธิในการได้รับสวัสดิการตามกฎหมาย

นายพิทักษ์พล บุญยมาลิก เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องรายหนึ่งเมื่อเดือนพฤษภาคม 2565 ระบุว่า ผู้ร้องเกิดเมื่อเดือนเมษายน 2528 ที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ถือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ประเภท 0 กลุ่ม 00 อาศัยอยู่ที่อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก โดยเมื่อเดือนธันวาคม 2562 ผู้ร้องได้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ต่อสำนักทะเบียนอำเภอวังเจ้า ต่อมาเมื่อเดือนกันยายน 2563 นายอำเภอวังเจ้าได้อนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทย และมีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักทะเบียนกลางเพื่อกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ร้องตามขั้นตอนของกฎหมาย แต่ปรากฏว่า ระยะเวลาล่วงเลยมากกว่า 2 ปีแล้ว สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง (ผู้ถูกร้อง) ก็ยังไม่แจ้งผลความคืบหน้าหรือผลการดำเนินการ โดยผู้ร้องได้ติดตามเรื่องมาโดยตลอดและ

มักได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ด้วยวาจาว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ เป็นผลให้ผู้ร้องไม่สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ และไม่สามารถประกอบอาชีพประจำที่มีความมั่นคงได้ กสม. จึงมีมติเมื่อเดือนมกราคม 2566 ให้ตรวจสอบ

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริง ปรากฏว่า เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2564 สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ได้ตรวจสอบเอกสารคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านของผู้ร้อง แล้วมีข้อสงสัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ร้อง จึงได้มีหนังสือถึงสำนักทะเบียนอำเภอวังเจ้าและสำนักทะเบียนอำเภอพบพระ ให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ซึ่งปรากฏผลการตรวจสอบว่าผู้ร้อง เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่จะได้สัญชาติไทย จึงได้ดำเนินการกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักให้แก่ผู้ร้อง และมีหนังสือเมื่อเดือนพฤษภาคม 2566 ถึงนายทะเบียนอำเภอวังเจ้า ให้ดำเนินการต่อไป โดยเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2566 สำนักทะเบียนอำเภอวังเจ้า ได้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.14) พร้อมทั้งจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนในสถานะผู้มีสัญชาติไทยให้กับผู้ร้องเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

อย่างไรก็ตาม กสม. เห็นว่า ผู้ร้องได้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทย ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 แต่กระบวนการพิจารณาของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กลับใช้ระยะเวลาเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยปล่อยให้ระยะเวลาล่วงเลยกว่า 3 ปี ซึ่งไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 ที่ให้การคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีในการพิจารณาทางปกครอง โดยรับรองสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยรวดเร็วตามความเหมาะสมของเรื่องและไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาดำเนินการที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งกำหนดให้ดำเนินการแล้วเสร็จใน 132 วัน

อีกทั้งในปี 2565 ปัญหาเรื่องสิทธิและสถานะบุคคลเป็นประเด็นที่มีการร้องเรียนมายังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมากที่สุด โดยมีประเด็นหลักเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาที่ล่าช้า ซึ่ง กสม. ได้รับทราบข้อเท็จจริง ณ ขณะที่มีการตรวจสอบว่า มีคำขอที่อยู่ระหว่างรอให้สำนักทะเบียนกลางตรวจสอบและกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ประมาณ 4,000 - 5,000 รายการ ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสำนักทะเบียนกลางขาดการวางแผนการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาสถานะและสิทธิของบุคคล เป็นผลให้การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเป็นไปอย่างล่าช้าเกินสมควรแก่เหตุ และเป็นเหตุให้ผู้ร้องรวมถึงผู้ประสบปัญหาสถานะบุคคลรายอื่น ๆ ที่อยู่ระหว่างขั้นตอนการพิสูจน์สถานะและการกำหนดสิทธิได้รับความเดือดร้อนเสียหาย โดยไม่สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการตามกฎหมายและนโยบายของรัฐได้ จึงเห็นว่าการกระทำของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครองเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง

ด้วยเหตุผลข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2566 จึงมีข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

ให้สำนักทะเบียนกลางเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาคกรณิลักษณะการขอลงรายการสัญชาติไทย ในทะเบียนบ้านตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ที่มีกระบวนการพิจารณา ขั้นตอน และกรอบระยะเวลาที่เหมาะสมตามกฎหมาย และให้กรมการปกครองกำกับสำนักทะเบียนกลาง เร่งรัดการดำเนินการพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติและกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ของผู้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทย ให้เป็นไปด้วยความรอบคอบและรวดเร็ว สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิผู้ครณิ ในการพิจารณาทางปกครอง และหลักการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของราชการ

ทั้งนี้ ให้กรมการปกครองพิจารณาหามาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้มีบุคลากรทางทะเบียน สอดคล้องเหมาะสมกับสัดส่วนของผู้ที่ได้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านและกำหนดเลข ประจำตัวประชาชน 13 หลัก ให้สำเร็จลุล่วงอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพตามกฎหมาย

3. กสม. ยืนยันสภาพอากาศไทยไม่ได้เลือกปฏิบัติและละเมิดสิทธิการรับบริการเลือดจากหญิงข้ามเพศ

นายพิทักษ์พล บุญยมาลิก เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า ตามที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) แถลงข่าวเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2566 เกี่ยวกับรายงานผลการตรวจสอบเรื่อง การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ กรณีศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ไม่รับบริการโลหิตจากหญิงข้ามเพศรายหนึ่ง นั้น สำนักงาน กสม. ขอชี้แจงเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจ ที่ถูกต้อง ดังนี้

ประการแรก จากการตรวจสอบ ผู้ถูกร้อง คือ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ไม่ได้เลือกปฏิบัติ ต่อกลุ่มบุคคลหลากหลายทางเพศ ไม่ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในการรับบริการโลหิต อย่างไรก็ตามเนื่องจากในแบบสอบถามคัดกรองผู้ประสงค์บริจาคโลหิตยังมีข้อ คำถามเรื่องประวัติด้านเพศสัมพันธ์แบบชายกับชาย ซึ่งเป็นประเด็นอ่อนไหว กสม. จึงได้มีข้อเสนอแนะเชิง ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในเรื่องนี้

ประการที่สอง การตรวจสอบเรื่องร้องเรียนกรณีดังกล่าวของ กสม. เป็นการพิจารณาข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวข้อง ณ ห้วงเวลาที่เกิดเหตุ คือ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2562 หลังจากนั้น ทราบว่าศูนย์บริการโลหิต แห่งชาติ สภากาชาดไทย ได้ดำเนินการที่เป็นพัฒนาการเชิงบวกหลายอย่าง เช่น มีการทบทวนหลักเกณฑ์ และปรับแนวคำถามในการคัดกรองการรับบริจาคโลหิต และอยู่ระหว่างการศึกษาวิจัยความเสี่ยงในการถ่ายทอด เชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ผ่านโลหิตในชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย และศึกษาเพื่อกำหนดช่วงเวลางด/ เลื่อนการบริจาคโลหิต (deferral period) ที่ปลอดภัยสำหรับชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายผู้มีความเสี่ยงต่ำ

นอกจากนี้ เมื่อต้นปี 2566 ผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงข้ามเพศจากเรื่องร้องเรียนกรณีดังกล่าวสามารถบริจาคโลหิตได้แล้วตามหลักเกณฑ์การคัดกรองใหม่ ซึ่งล้วนเป็นพัฒนาการที่น่ายินดี

กสม. ตระหนักและชื่นชมบทบาทอันสำคัญยิ่งทางด้านมนุษยธรรมของสภากาชาดไทย และรับทราบถึงความมุ่งมั่นของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ในการดูแลมาตรฐานและความปลอดภัยของโลหิตที่จะนำไปรักษาผู้ป่วย รวมทั้งสิทธิของผู้รับบริจาค และขอสนับสนุนการศึกษาวิจัยเรื่องความเสี่ยงของการถ่ายทอดเชื้อทางโลหิตในชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย เพื่อกำหนดช่วงเวลางด/เลื่อนการบริจาคโลหิต (deferral period) ที่ปลอดภัย ซึ่งจะสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศให้สามารถบริจาคโลหิตได้ภายใต้เงื่อนไขการกำหนดระยะเวลาปลอด

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

13 กรกฎาคม 2566